

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

Viite: **Oikeustieteiden auditointisuunnitelma 18.11.2008**
pääauditoija Salla Vaittinen, KY
muut auditoijat Mika Hallila, Tomi Rosti, Kirsi Vallius-Leinonen,
Sanna Hämäläinen (opisk.jäsen) JoY

Yleistä:

Oikeustieteiden oppiaineryhmän tehtävänä on antaa juridiikan erikoisaloille pätevöittävää yhteiskuntatieteellisen alan lakiasiantuntijakoulutusta, joka johtaa HTK- ja HTM-tutkintoihin. Oikeustieteiden koulutus perustuu Joensuun yliopistossa erikoistumiseen ja profiloitumiseen. Koulutusta suunnataan pääaineittain osaamisalueille, joilla työmarkkinoilla ja erityisesti julkishallinnossa on kysyntää erikoistuneista juridiikan asiantuntijoista.

Oikeustieteet on organisoitu 9 oppiaineeseen, jotka ovat (1.8.2009 alkaen) filosofia, eurooppa-oikeus, finanssioikeus, hallinto-oikeus, oikeustaloustiede ja lainsäädäntötutkimus, rikos- ja prosessioikeus, siviilioikeus, valtiosääntöoikeus ja ympäristöoikeus. Oikeustieteiden tutkinnot muodostuvat ensimmäisen vuoden pakollisista yleisistä oikeusjärjestysopinnoista, pääaineesta, joka valitaan viimeistään toisen lukuvuoden alussa, sekä sivuaineista.

Oikeustieteet on tunnettu monitieteisestä ja yhteistyöhakuisesta koulutus- ja tutkimusprofiilistaan. Oikeustieteissä noudatetaan vapaata sivuaineoikeutta eli kaikki sen opintojaksot ovat vapaasti kaikkien yliopiston oppiaineiden opiskelijoiden suoritettavissa. Yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa on kehitetty monitieteisiä juridisia opintokokonaisuuksia ja opintojaksoja. Laitos panostaa vahvasti myös aikuiskoulutukseen ja avoimen yliopiston kautta voi suorittaa kaikkia sen opintojaksoja. Lisäksi täydennyskoulutuskeskuksen kanssa toteutetaan yhteistyössä täydennyskoulutusta ja kehittämishankkeita (mm. HTK-opinnot avoimessa yliopistossa hanke) aikuisopiskelijoille. Joensuun yliopistolla onkin asema Suomen johtavana oikeustieteiden avoimen yliopisto-opetuksen tuottajana. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kanssa on sopimus, jonka mukaan kaikki amk-opiskelijat saavat suorittaa oikeustieteiden opintojaksoja. Ulkomaisille jatko-opiskelijoille on kehitetty Doctoral Programme in Law-ohjelma.

Oikeustieteiden tutkimus on keskittynyt keskeisille profilaatioaloille. Profiloitumisen tavoitteena on osallistuminen huippuyksikköhakuun 2010 luvun alussa. Tutkimus on organisoitu tutkimusryhmiksi jonkun teeman tai aihepiirin ympärille. Päätoimisia jatko-opiskelijoita varten on perustettu Joensuun yliopiston oikeustieteiden tutkijakoulu (JOT). Aktiivisten tohtoriopiskelijoiden rekrytointiin panostetaan voimakkaasti.

Toiminnan tavoitteena on tutkimuksen, tutkijakoulutuksen ja opetuksen korkea laatu, jota tuetaan mm. laatu järjestelmän kehittämisellä. Oikeustieteiden laatu käsikirjan ensimmäisen version on laitoksen esimies/johtaja hyväksynyt 3.11.2008 ja sen runkona on ISO 9001-standardi. Nyt tehty sisäinen auditointi on oikeustieteiden ensimmäinen.

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

Korkeakoulun arviointineuvosto (KKA) on viime vuosina arvioinut omilla eurooppalaisiin opetuksen laadun arviointikriteereihin perustuviin kriteereihin (Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi; Auditointikäsikirja vuosille 2008-2011) pohjautuvilla kriteereillään yliopistoja ja korkeakouluja. Joensuun yliopiston KKA-auditointi on aikataulutettu loppuvuoteen 2010.

Joensuun ja Kuopion yliopistot yhdistyvät 1.1.2010 alkaen uudeksi Itä-Suomen yliopistoksi, joka on jatkossa merkittävä toiminnan muutos. Huhtikuussa 2008 hyväksytyssä organisaatiomallissa tulevassa Itä-Suomen yliopistossa molempien yliopiston tiedekunnista muodostetaan nk. suurtiedekuntia. Uudelle Itä-Suomen yliopistolle rakennetaan oma laatujärjestelmä, jonka pohjaksi on valittu ISO 9001-standardin mukainen laatujärjestelmä ja laatukäsikirjan runko. Se tulee kattamaan koko yliopiston toiminnan, mutta ainakaan toistaiseksi uusi yliopisto ei tavoittele sertifoitua laatujärjestelmää. Edellä mainitun yliopistojen yhdistymisen vuoksi KKA tulee auditoimaan vuonna 2010 koko uuden Itä-Suomen yliopiston.

Yleisvaikutelmana oikeustieteistä voidaan todeta, että toiminnassa korostuu selkeästi sen oppi- ja pääaineisiin perustuva toimintamalli, toiminnan kehityshenkisyys ja yhteistyöhakuisuus mm. opetuksen työelämänlähtöisyyden turvaamiseksi. Voimakas panostus alan tutkimukseen näkyy mm. runsaana julkaisumääränä (yliopiston kärkipäässä). Leimaa antavaa on myös oikeustieteiden avoin ja tiedottava ilmapiiri ja opiskelijoiden mukaan ottaminen toimintaan, joka tuli esiin haastateltaessa niin henkilökuntaa kuin opiskelijoitakin. Oikeustieteiden oppiaineryhmä on vielä nuori, viettänyt juuri 10-vuotispäiviään, mutta erittäin aktiivinen ja toimintaansa voimakkaasti kehittävä laitos.

Laatujärjestelmän rakentamisessa keskeisessä asemassa on koko henkilökunta ja mukana ovat olleet myös opiskelijat. Laatuasioita on käsitelty koko järjestelmän rakennusvaiheen ajan kahdesti vuodessa pidettävissä henkilöstökokouksissa, joissa on paitsi alusta pitäen yhdessä mietitty järjestelmän rakenne ja sisältö myös keskitytty kulloinkin sovittuun laatuteemaan ja esille nousseisiin kehittämiskohteisiin. Näistä keskeisimmät on priorisoitu ja niitä viedään yhteisesti eteenpäin. Laatujärjestelmään liittyy myös arviointi- ja seurantaraportit indikaattoreineen, joita käsitellään vuosittain em. kokouksissa.

Laatujärjestelmässä ja sen liitteissä on kuvattu kaikki laitoksen toiminnot; hallinto, opetus, tutkimus ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus sekä yleiset vastuut. Käsikirjasta löytyvät pääosin kaikki ISO 9001 -standardin ja KKA-auditoinnin kriteeristön keskeiset laadunhallinnan periaatteet ja niitä vastaavat toimenpiteet laitoksella. Toimintakäsikirja tulee jatkossa olemaan alisteinen Itä-Suomen yliopiston laatukäsikirjalle, kunhan tämä valmistuu.

Toimintakäsikirja on aivan tuore ja koko laatujärjestelmä on vielä sisäänajovaiheessa. Laatujärjestelmää ja toiminnan laatua kehitetään aktiivisesti ja laatutyö onkin oikeustieteiden strategian yksi keskeisistä kehittämiskohteista ja painopistealueista. Opiskelijat kokivat laatujärjestelmän vaikutuksien näkyvän mm. siten, että henkilökunnan asenne laatuun ja toimintojen kehittämiseen oli selvästi positiivista, palautetta pyydetään enemmän ja sen mukaisia korjaavia toimenpiteitä on myös tehty.

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

Edellisen sisäisen auditoinnissa havaittujen poikkeamien ja kehittämiskohteiden tilanne:

Aiempiä auditointeja ei ole vielä ollut.

Vahvuudet ja hyvät käytänteet:

Oikeustieteiden systemaattinen tapa kehittää toimintaansa. Laitos seuraa ja arvioi jatkuvasti toimintaansa (arviointi- ja seurantaraportit), analysoi yhdessä (henkilökunta ja opiskelijat) tuloksia ja tarttuu aktiivisesti ongelmiin ja kehittämiskohteisiin etsimällä syyt, tekemällä tarvittavat korjaavat- ja kehittämisstoimenpiteet sekä seuraamalla niiden vaikutusta.

Työelämätarpeiden ja niiden muutosten aktiivinen seuranta. Näihin reagoidaan nopeasti omaa toimintaa kehittämällä tai uudistamalla (mm. uudet oppiaineet, monipuolinen valintajärjestelmä väylä- ja erillisvalintoiheen sekä aikuiskoulutuksen kehittäminen).

Laitoksen johtamisjärjestelmä on selkeä. Laitoksella on *avoin, keskusteleva ja hyvä yhteishenki.* Laitoksella pidetään huoli siitä, että kaikki ovat mukana niin strategian suunnittelussa kuin toiminnan kehittämisessäkin.

Selkeä ja tiivis toimintakäsikirja liitteineen. Käsikirjassa on kuvattu hyvin laitoksen toiminta ja siinä on pysytty hyvin pääkäsikirja-tasoisissa asioissa.

Opiskelijoiden oikeusturvaopas. Mm. opiskelijat nostivat sen hyvänä asiana esille. Vastaavaa ei ilmeisesti ole muualla.

Varsin hyvät ja informatiiviset www-sivut joskin kehittämistäkin löytyy mm. opiskelijarekrytoinnin näkökulmasta.

Kaikkiaan auditoinnissa nousi esille *oikeustieteiden positiivinen ja innokas ote toimintansa kehittämiseen*, joka tuli esille eri kautta (johto, henkilökunta, opiskelijat).

Kehittämiskohteet ja -suositukset:

Oikeustieteiden *ydinprosessit/tehtävät sekä niiden välinen yhteys olisi hyvä lyhyesti kuvata* toimintakäsikirjassa. Nyt ne puuttuvat. Ne on kyllä mainittu, muttei kuvattu. Kuvaus (esim. opetuksesta) voi olla esimerkiksi prosessikaaviona ja/tai tekstinä joko itse käsikirjassa tai siitä suoraan linkin kautta avattavaksi.

Olisi hyvä olla *yhdessä sovittu ja ohjeistettu tapa siitä, miten toimintakäsikirjan ja sen liitteiden päivitys ja hyväksyminen tehdään, merkitään* (esim. kursivilla tekstiin) *ja tiedotetaan* henkilökunnalle sekä opiskelijoille. Muutossivulle on varattu aivan oikein paikka toimintakäsikirjan

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

alkuun. Tämän raportin liitteenä on yksinkertainen mallisivu siitä, miten sen esimerkiksi voisi tehdä.

Laatuorganisaatiota ja sen tehtäviä voisi paremmin 'aukaista' ja kuvata toimintakäsikirjassa. Nyt se on hyvin lyhyesti ja kevyesti kuvattu. Samoin voisi miettiä, olisiko laatutyöryhmää tarpeen laajentaa tai vastaavasti kuvata henkilöstökokousten (huom! mukaan lukien sen opiskelijajäsenet, jotka ovat olemassa, muttei missään sanottu ko. edustusta olevan) rooli ja tehtävät laatutyössä tässä kyseisessä kohdassa. Kaikkiaan oikeustieteiden tapa käsitellä laatuasioista laajasti tai teemoittain ennalta sovitun asialistan mukaisesti henkilöstökokouksissa tuntui toimivalta käytännöltä, joten sitä voisi tarkemmin kuvata ja nostaa esille tässä. Se oli selkeästi hyvä tapa toimia!

Toimintakäsikirjasta puuttuu kuvaus *johdonkatselmuksista* ja niiden pitämisestä. Laitoksella ei ole vielä pidetty niitä, joskin vastaavia asioita käsitellään pitkin vuotta mm. henkilöstökokouksessa. Johdonkatselmuksista ja niiden pitämisestä tulisi kirjata kuvaus toimintakäsikirjaan.

Oikeustieteiden asiakkaita ja heidän tarpeitaan ei ole oikein missään kuvattu. Haastatteluissa tuli ilmi, että pääaineisiin perustuvasta toimintamallista johtuen asiakkaat ja heidän tarpeensa vaihtelevat pääaineittain. Keskeiset asiakkaat ja heidän tarpeensa voisi kuitenkin kuvata lyhyesti toimintakäsikirjaan, sillä tarvelähtöinen toiminnan kehittäminen on oikeustieteissä kuitenkin sille tyypillinen ja selkeä tapa toimia. Näin asiakkaat ja heidän tarpeensa sekä toiminnan kehittäminen näistä näkökohdista nivoutuisivat yhteen, nyt se jää irralleen kun lukijalle nousee mieleen kysymys, missä asiakkaat on määritelty.

Palautejärjestelmä on vielä epäyhtenäinen vaikka arviointitietoa toisaalta kerätäänkin. Sitä voisi yhtenäistää ja ohjeistaa paremmin ja parantaa palautteen hyödyntämistä. Samoin voisi miettiä nk. 'palautteen palautteen' antamista opiskelijoille, jolloin he saisivat paremmin tiedon miten heidän antamaansa palautteeseen on reagoitu ja sitä on otettu huomioon. Tämä motivoisi opiskelijoita myös antamaan palautetta paremmin.

Indikaattorijärjestelmässä ja -valikoimassa on kehitettävää. Niitä on paljon niin oppiainetasoisia kuin laitostasoisiaakin. Osaa kerätään, koska tieto on saatavissa. Voisi miettiä määrän (laitostasoisia 32 kpl, yleensä suositus 15-25 kpl) vähentämistä ja keskittymistä toiminnan kannalta olennaisimpiin tarvittaessa uusittuihinkin indikaattoreihin.

Filosofian oppiaineen aseman oikeustieteiden kyljessä varsinkin opiskelijat kokivat olevan heikon. Se jää helposti sivuun ja esimerkiksi yhteisistä asioista tiedotuksen ja filosofian mielipiteen kuulemisen he kokivat olevan huonoa. Yksi syy tähän oli mm. puuttuva tiedotuslista, joka oli saatu aikaan aivan viime aikoina. Filosofian paremmassa huomioon ottamisessa voisi olla kehittämisen tarvetta.

Henkilökunnan osaamisen kehittämisessä olisi turvattava kaikkien henkilöstöryhmien tasapuoliset mahdollisuudet päästä esim. kouluttautumaan. Nyt varsinkin hallinto- ja toimistohenkilöstö koki, ettei heillä ollut realistisia mahdollisuuksia (aikapula, työtehtävien määrä estää lähdön kouluttautumaan) osaamisensa kehittämiseen ainakaan työaikana. Muutenkin mm. opetushenkilökunnalla

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

on niin paljon tehtäviä, että oman osaamisen ja opetusmenetelmien kehittämiseen ei tahdo jäädä aikaa, vaikka se oikeustieteiden luonne huomioiden olisi erittäin tärkeää. Tähän tulisi miettiä ratkaisuja *yliopistotasollakin*, varsinkin kun myös uusi Itä-Suomen yliopisto nostaa yhdeksi tärkeäksi vahvuudekseen osaavan ja motivoituneen henkilöstön ja asia on jo nyt kirjattu molempien yliopistojen strategioihin.

Haastattelussa nousi esille moneen otteeseen henkilöstön *'hiljainen tieto'* ja sen esille saaminen. Tähän voisi miettiä keinoja, miten käytännössä saataisiin hyviksi havaitut käytännöt käyttöön ja jatkumaan, vaikka henkilöstö vaihtuisikin. Voisi miettiä näiden kirjaamista osaksi laatujärjestelmää.

Opiskelijat toivoivat *lisää tukea oman tutkintorakenteensa suunnitteluun*. He kokivat välillä suuressa oppiainemäärässä olevan hankalaa miettiä, miten suunnata opintonsa ja valita sellaisia sivuaineita, joista olisi eniten hyötyä ajattelemalleen työuralle. Esille nostettiin mm. alumni-tapahtumassa esittäytyneet työelämässä jo olevat oikeustieteistä valmistuneet henkilöt, jotka kertoivat omista valinnoistaan ja niiden sopivuudesta uravalinnalleen. Tällaiset 'esittelyt' koettiin erittäin hyviksi, mutta niitä pitäisi olla riittävän varhaisessa vaiheessa valintoja tehtäessä. Esittelyt voisivat olla vieraillevien alumnien lisäksi myös esim. nettiin koottuja esittelyjä. Näitä todettiin jo hiukan mietitynkin, joten tässä voisi edetä tuumasta toimeen.

Oikeustieteiden www-sivut ovat kokonaisuudessaan varsin toimivat ja selkeämmät kuin monen muun tiedekunnan ja laitoksen. Kuitenkin opiskelijat totesivat, että täytyy tietää mitä etsii, jotta osaa 'kaivaa' tarvittavan tiedon. Keskeisimmät asiat saisivat olla selkeämmin löydettävissä. Opiskelijarekrytoinnin näkökulmasta sivut ovat myös vähän 'virkamiesmäiset'. Rekrytointia ajatellen sivuja voisi kehittää tekstiltään ja ulkoasultaan enemmän nuorille suunnatuksi ja heidän kielelleen. Esim. oppiaine- ja urakuvauksia voisi muokata enemmän tähän suuntaan.

Kehittämishankkeita ja -projekteja on paljon, ehkä liiankin paljon. Tämä liittyy oikeustieteiden laitoksen aktiiviseen toimintansa kehittämisasenteeseen, mikä toisaalta on erittäin hyvä asia. Niiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen tulee kuitenkin kiinnittää huomiota, ettei henkilökunta läkähdy tai turhaudu niiden alle. Mieluummin ottaa vain muutama keskeinen, jotka viedään ensin hallitusti loppuun ja sitten seuraavat vuorollaan. Itä-Suomen yliopiston rakentamisen kiihkeä vaihe on edessä tulevana vuonna ennen yhdistymistä, joten siinäkin varmasti riittää tehtäviä muun työn ohella kaikille yksiköille.

Seuraavassa auditoinnissa tarkastettavat asiat:

Edellä mainitut kehittämiskohteet ja niiden perusteella tehdyt toimenpiteet ja/tai päätökset.

Yhteenveto:

Oikeustieteet on aktiivisesti toimintaansa kehittävä laitos, joka panostaa varsinkin työelämän tarpeista lähteviin ja monitieteellisiin oppiaineisiin sekä aikuiskoulutuksen kehittämiseen. Laitos on

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

myös tutkimusaktiivinen ja se panostaa sekä aktiivisten ja sitoutuneiden jatko-opiskelijoiden hankintaan että oman opetushenkilökunnan tutkimus- ja julkaisuaktiivisuuteen. Toiminnan kehittäminen tähtää voimakkaasti laadukkaaseen opetukseen ja tutkimukseen tavoitteena huippuyksikköhaku 2010 luvun alussa.

Laatujärjestelmä on otettu vahvasti mukaan toiminnan kehittämisen välineeksi ja laatutyö onkin yksi strategian keskeisimmistä tavoitteista kuluvalle tulossopimuskaudella. Henkilökunta ja opiskelijat ovat aktiivisesti mukana laatutyössä ja sen kehittämisessä henkilöstökokouksien kautta. Näihin otetaan laatuteemoja ja kehittämiskohteita, joita sitten käydään syvemmälle prosessiin porautuen läpi ja tarkistetaan niiden eteneminen seuraavissa kokouksissa.

Laitoksella on paljon hyviä ja toimivia käytänteitä, joita kannattaa ylläpitää ja levittää.

Kehittämiskohteita on mm. opiskelijapalautejärjestelmässä ja palautteen keräämisen systemaattisuudessa sekä palautteen antamisessa takaisin. Myös asiakkaiden ja heidän tarpeidensa määrittäminen tulisi tehdä osaksi toimintakäsikirjaa. Indikaattorien määrässä ja toiminnan kannalta keskeisimpien indikaattorien määrittämisessä on kehitettävää. Filosofian oppiaineen paremmassa huomioimisessa ja opiskelijoiden tukemisessa paremmin rakentamaan omaa tutkintosuunnitelmaa oli myös kehittämisen tarpeita.

Opetuksen ja opetusmenetelmien sekä oman osaamisen kehittämiseen ei aina tahdo jäädä aikaa tai ole mahdollisuutta. Tämä on tärkeä asia, joka myös yliopistotasolla varsinkin tulevassa Itä-Suomen yliopistossa tulisi jotenkin huomioida.

Haluaako kohde erillisen palautetilaisuuden / pvm:

Laitos käsittelee auditointiraporttia ja esille nousseita kehittämiskohteita omissa elimissään ja kokouksissaan.

Allekirjoitukset

Kuopio 26.11.2008

Saila Vaittinen
pääauditoija

Liite
Malli muutossivusta laitoksen käyttöön

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

Jakelu

allekirjoitettu raportti laatupäälliköille (Sirpa Suntioinen KY, Kirsi Karjalainen, JoY) ja
auditointi kohteelle sekä sinne myös sähköinen versio

Sisäinen auditointi
Oikeustieteet
Raportti
26.11.2008

Liite 1.

Muutossivun malli

Versio	hyväksyjä	pvm	muutoksen luonne	muutoksia kohdissa
esim. 1.0	nimi/arvo esim. laitoksen esimies		esim. uuden laatukäsikirjan käyttöön otto	kun otetaan laatu käsikirja käyttöön
esim. 1.1			esim. uusi laatukäsikirjan versio	kohdissa xxx (merk. pääluvut/ kohdat, joissa muutoksia)
2.0			esim. uusi laatukä- sikirjan versio	esim. koko käsikirja uusittu/isoja olenn. muutoksia rakent. tai sisällössä

Muutossivu on laatukäsikirjassa yleensä heti kirjan alussa.